

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

25. svibnja 2023. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Okoliš – Direktiva 2011/92/EU – Procjena utjecaja na okoliš određenih javnih i privatnih projekata – Članak 2. stavak 1. i članak 4. stavak 2. – Projekti na koje se primjenjuje Prilog II. – Radovi urbanističkog uređenja – Ispitivanje na temelju pragova i kriterija – Članak 4. stavak 3. – Relevantni kriteriji za odabir utvrđeni u Prilogu III. – Članak 11. – Pristup pravosuđu”

U predmetu C-575/21,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Verwaltungsgericht Wien (Upravni sud u Beču, Austrija), odlukom od 14. rujna 2021., koju je Sud zaprimio 20. rujna 2021., u postupku

WertInvest Hotelbetriebs GmbH

protiv

Magistrat der Stadt Wien,

uz sudjelovanje:

Verein Alliance for Nature,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: A. Prechal, predsjednica vijeća, M. L. Arastey Sahún, F. Biltgen, N. Wahl i J. Passer (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: A. M. Collins,

tajnik: S. Beer, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 14. rujna 2022.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za WertInvest Hotelbetriebs GmbH, K. Liebenwein, *Rechtsanwalt*, i L. Pöcho, *Rechtsanwältin*,
- za Magistrat der Stadt Wien, G. Cech, *Senatsrat*,

* Jezik postupka: njemački

- za Verein Alliance for Nature, W. Proksch i P. Pyka, *Rechtsanwälte*,
 - za austrijsku vladu, A. Kögl, W. Petek, A. Posch i J. Schmoll, u svojstvu agenata,
 - za Europsku komisiju, C. Hermes i M. Noll-Ehlers, u svojstvu agenata,
- saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 24. studenoga 2022.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje, među ostalim, članka 4. stavaka 2. i 3., članka 11., Priloga II. točke 10. podtočke (b) i Priloga III. Direktivi 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL 2012., L 26, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 27., str. 3.), kako je izmijenjena Direktivom 2014/52/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. (SL 2014., L 124, str. 1.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2011/92).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva WertInvest Hotelbetriebs GmbH i Magistrata der Stadt Wien (Gradska uprava Grada Beča, Austrija) u vezi sa zahtjevom za izdavanje odobrenja za urbanistički projekt.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 U skladu s uvodnim izjavama 1. i 7. do 11. Direktive 2011/92:
 - „(1) Direktiva Vijeća 85/337/EEZ od 27. lipnja 1985. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš [(SL 1985., L 175, str. 40.)] značajno je izmijenjena nekoliko puta [...]. Radi jasnoće i racionalnosti, navedenu Direktivu potrebno je kodificirati.
[...]
 - (7) Odobrenje [...] za javne i privatne projekte koji bi mogli imati značajne učinke na okoliš trebalo bi izdati tek nakon što se provede procjena vjerojatnih značajnih učinaka tih projekata na okoliš. Ta se procjena mora provesti na temelju odgovarajućih informacija koje je dao nositelj projekta i koje mogu dopuniti vlasti ili javnost na koju se predmetni projekt može odnositi.
 - (8) Projekti koji pripadaju određenim vrstama imaju značajne učinke na okoliš i ti projekti u pravilu moraju podlijegati sustavnoj procjeni.
 - (9) Projekti koji pripadaju drugim vrstama ne moraju uvijek imati značajne učinke na okoliš i te bi projekte trebalo procijeniti kada države članice smatraju da vjerojatno imaju značajne učinke na okoliš.

- (10) Države članice mogu utvrditi pragove ili kriterije kako bi odredile koji bi od takvih projekata trebali podlijegati procjeni, na temelju značaja njihovih učinaka na okoliš. Od država članica ne bi se smjelo zahtijevati da pojedinačno ispituju projekte koji ne prelaze te pragove ili ne ispunjavaju te kriterije.
- (11) Države članice bi, pri utvrđivanju takvih pragova ili kriterija ili pri pojedinačnom ispitivanju projekata, radi određivanja koji bi od tih projekata trebali podlijegati procjeni na temelju njihovih značajnih učinaka na okoliš, trebale voditi računa o relevantnim kriterijima odabira utvrđenim ovom Direktivom. U skladu s načelom supsidijarnosti, države članice su u najboljem položaju da primijene te kriterije u pojedinačnim slučajevima.”

4 Članak 1. stavak 2. te direktive glasi ovako:

„Za potrebe ove Direktive:

[...]

- (c) ‚odobrenje za provedbu projekta‘ znači odluka nadležnog tijela ili više njih koja nositelju projekta daje pravo da nastavi s projektom;
- (d) ‚javnost‘ znači jedna ili nekoliko fizičkih ili pravnih osoba te, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ili praksom, njihove udruge, organizacije ili skupine;
- (e) ‚zainteresirana javnost‘ znači javnost na koju utječu ili na koju će vjerojatno utjecati ili ima interes u postupcima donošenja odluka [vezanih uz okoliš] iz članka 2. stavka 2. Za potrebe ove definicije, za nevladine organizacije koje promoviraju zaštitu okoliša i koje ispunjavaju bilo koje zahtjeve u skladu s nacionalnim pravom smatra se da imaju interes;

[...]”

5 U članku 2. stavku 1. navedene direktive predviđa se:

„Države članice usvajaju sve potrebne mjere kako bi se prije davanja odobrenja za provedbu projekta osiguralo da se projekti koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš, između ostalog na temelju njihove prirode, veličine ili lokacije, podvrgnu obvezi ishođenja odobrenja za provedbu projekta i procjeni u pogledu njihovih utjecaja na okoliš. Ti su projekti definirani u članku 4.”

6 U članku 3. stavku 1. iste direktive određuje se:

„U procjeni utjecaja na okoliš utvrđuje se, opisuje i procjenjuje na odgovarajući način, u svjetlu svakog pojedinog slučaja, izravni i neizravni značajan utjecaj projekta na sljedeće čimbenike:

- (a) stanovništvo i zdravlje ljudi;
- (b) biološku raznolikost [...];
- (c) zemlju, tlo, vodu, zrak i klimu;
- (d) materijalna dobra, kulturnu baštinu i krajobraz;

(e) interakciju između čimbenika iz točaka (a) do (d).”

7 Članak 4. stavci 2. do 5. Direktive 2011/92 glasi ovako:

„2. U skladu s člankom 2. stavkom 4., za projekte koji su navedeni u Prilogu II. države članice određuju podliježu li procjeni u skladu s člancima 5. do 10. Države članice to određuju:

(a) pojedinačnim ispitivanjem;

ili

(b) pragovima ili kriterijima koje utvrđuje država članica.

Države članice se mogu odlučiti za primjenu oba postupka iz točaka (a) i (b).

3. Pri provedbi pojedinačnog pregleda ili određivanju pragova ili kriterija za potrebe stavka 2. moraju se uzeti u obzir relevantni kriteriji za odabir navedeni u Prilogu III. Države članice mogu odrediti pragove ili kriterije kako bi utvrdile kada projekti ne moraju podlijevati ni donošenju odluke prema stavcima 4. i 5. ni procjeni utjecaja na okoliš, i/ili pragove ili kriterije kako bi se utvrdil[o] kada projekti u svakom slučaju podliježu procjeni utjecaja na okoliš, a ne podliježu donošenju odluke koja je navedena u stavcima 4. i 5.

4. Ako države članice odluče tražiti odluku za projekte navedene u Prilogu II., nositelj projekta osigurava informacije o značajkama projekta i njegovu izglednom značajnom utjecaju na okoliš. Detaljan popis informacija koje treba dostaviti naveden je u Prilogu II. A. Nositelj projekta, ako je to primjenjivo, uzima u obzir dostupne rezultate drugih relevantnih procjena utjecaja na okoliš koje se provode na temelju zakonodavstva Unije različitog od ove Direktive. Nositelj projekta također može osigurati opis svih elemenata projekta i/ili mjera predviđenih kako bi se izbjeglo ili spriječilo ono što bi u protivnom moglo predstavljati značajan štetan utjecaj na okoliš.

5. Nadležno tijelo donosi svoju odluku na temelju informacija koje nositelj projekta dostavi u skladu sa stavkom 4., uzimajući u obzir, ako je to primjenjivo, rezultate prethodnih provjera ili procjena utjecaja na okoliš, koje se provode na temelju zakonodavstva Unije različitog od ove Direktive. Odluka se stavlja na raspolaganje javnosti i u njoj se:

(a) ako je odlučeno da je procjena utjecaja na okoliš obavezna, navode glavni razlozi zbog koji se takva procjena zahtijeva uz upućivanje na odgovarajuć[e] kriterije navedene u Prilogu III; ili

(b) ako je odlučeno da procjena utjecaja na okoliš nije obavezna, navode glavni razlozi zbog kojih se takva procjena ne zahtijeva uz upućivanje na odgovarajuće kriterije navedene u Prilogu III. i ako to predloži nositelj projekta, navode svi elementi projekta i/ili mjera predviđeni kako bi se izbjeglo ili spriječilo ono što bi u protivnom moglo predstavljati značajan štetan utjecaj na okoliš.”

8 U skladu s člankom 11. stavkom 1. te direktive:

„Države članice osiguravaju da se, sukladno odgovarajućem nacionalnom pravnom sustavu, članovima zainteresirane javnosti:

(a) koji imaju dovoljan interes ili alternativno;

(b) koji tvrde da im je povrijeđeno pravo, ako upravno postupovno pravo države članice to propisuje kao preduvjet;

omogući pristup postupku preispitivanja pred sudom ili nekim drugim nezavisnim i nepristranim tijelom koje je određeno pravom radi pobijanja materijalne ili postupovne zakonitosti odluka, radnji ili propusta, u skladu s odredbama ove Direktive koje se odnose na sudjelovanje javnosti.”

9 Prilog II. navedene direktive, naslovljen „Projekti iz članka 4. stavka 2.”, u točki 10. naslovljenoj „Infrastrukturni projekti” predviđa:

„[...]

(b) Projekti urbanističkog razvoja, uključujući izgradnju trgovačkih centara i parkirališta za automobile;

[...]”

10 Prilog III. Direktivi 2011/92, naslovljen „Kriteriji odabira iz članka 4. stavka 3. (kriteriji kojima se utvrđuje trebaju li projekti iz Priloga II. podlijevati procjeni utjecaja na okoliš)”, glasi ovako:

„1. Značajke projekata

Značajke projekata moraju se razmotriti, s osobitim obzirom na sljedeće:

(a) veličinu i nacrt cjelokupnog projekta;

(b) kumulativni utjecaj s ostalim postojećim i/ili odobrenim projektima;

[...]

2. Lokacija projekata

Mora se razmotriti osjetljivost okoliša zemljopisnih područja za koja je izgledno da bi projekti mogli na njih značajno utjecati, posebno uzimajući u obzir sljedeće:

(a) postojeće i odobreno korištenje zemljišta;

(b) relativno obilje, dostupnost, kakvoću i sposobnost obnavljanja prirodnih dobara (uključujući tlo, zemljište, vodu i biološku raznolikost) tog područja i njegovog podzemnog dijela;

(c) prihvatni kapacitet prirodnog okoliša, obraćajući posebnu pozornost na sljedeća područja:

[...]

vii. gusto naseljena područja;

viii. krajobrazne i područja od povijesne, kulturne ili arheološke važnosti.

3. Vrsta i značajke mogućeg utjecaja

Izgleđni značajni utjecaji projekata na okoliš moraju se razmotriti u odnosu na kriterije određene u točkama 1. i 2. ovog Priloga uzimajući u obzir utjecaj projekta na čimbenike navedene u članku 3. stavku 1. i vodeći računa o:

(a) veličini i prostornom obuhvatu utjecaja kao što su zemljopisno područje i broj stanovnika na koje bi projekt mogao utjecati;

[...]

(g) kumulativnom utjecaju s utjecajima drugih postojećih i/ili odobrenih projekata [...]

[...]"

Austrijsko pravo

- 11 U skladu s člankom 3. Bundesgesetzes über die Prüfung der Umweltverträglichkeit (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000 – UVP-G 2000) (Savezni zakon o procjeni utjecaja na okoliš) (BGBl. 697/1993), u verziji koja se primjenjuje u sporu iz glavnog postupka (u daljnjem tekstu: UVP-G 2000), naslovljenim „Predmet procjene utjecaja na okoliš“:

„(1.) Za projekte navedene u Prilogu 1. i izmjene tih projekata provodi se procjena utjecaja na okoliš u skladu sa sljedećim odredbama. Projekti navedeni u stupcima 2. i 3. Priloga 1. procjenjuju se u pojednostavljenom postupku. [...]

(2.) Kad je riječ o projektima iz Priloga 1. koji ne dosežu pragove ili ne ispunjavaju kriterije utvrđene u tom prilogu, no koji su s drugim projektima prostorno povezani i zajedno s njima dosežu predmetni prag ili ispunjavaju utvrđeni kriterij, tijelo mora pojedinačno utvrditi treba li zbog kumulativnih učinaka očekivati značajne štetne, neželjene ili škodljive učinke na okoliš te treba li eventualno provesti procjenu utjecaja planiranoga projekta na okoliš. Kod utvrđivanja kumulativnog utjecaja treba uzeti u obzir druge slične i prostorno bliske projekte koji već postoje ili su odobreni, odnosno projekte koji su s potpunim zahtjevom za izdavanje odobrenja prije podneseni tijelu ili je za njih prije podnesen zahtjev na temelju članka 4. i 5. Pojedinačno ispitivanje nije potrebno provoditi ako se u planiranom projektu navodi da je njegov kapacitet ispod 25 % praga. Pri pojedinačnom odlučivanju treba se voditi kriterijima iz stavka 5. točaka 1. do 3., uz primjenu stavaka 7. i 8. Procjena utjecaja na okoliš provodi se u pojednostavljenom postupku. Pojedinačno ispitivanje nije potrebno ako nositelj projekta zatraži provedbu procjene utjecaja na okoliš.

[...]

(4.) Za projekte kod kojih je vrijednost praga za određena zaštićena područja definirana u stupcu 3. Priloga 1., a taj kriterij je ispunjen, tijelo donosi pojedinačnu odluku uzimajući u obzir doseg i trajnost učinaka na okoliš, bilo da je riječ o očekivanim značajnim negativnim učincima na zaštićeno stanište (kategorija B iz Priloga 2.) ili o svrsi zaštite za koju je ustanovljeno zaštićeno područje (kategorije A, C, D i E iz Priloga 2.). Prilikom tog ispitivanja zaštićena područja kategorijâ A, C, D i E iz Priloga 2. treba uzeti u obzir samo ako su se na dan pokretanja postupka ona navodila na popisu područja od značaja za zajednicu (kategorija A iz Priloga 2.). Po potrebi treba provesti procjenu utjecaja na okoliš. Pri pojedinačnom odlučivanju treba se voditi kriterijima iz stavka 5.

točaka 1. do 3., uz primjenu stavaka 7. i 8. Pojedinačno ispitivanje nije potrebno ako nositelj projekta zatraži provedbu procjene utjecaja na okoliš.

(4.a) Za projekte za koje su u stupcu 3. Priloga 1. određeni posebni uvjeti koji nisu uvjeti navedeni u stavku 4., a ako su ti uvjeti ispunjeni, tijelo treba u skladu sa stavkom 7. pojedinačno odlučiti treba li zbog takvog projekta očekivati značajne štetne ili škodljive učinke na okoliš u smislu članka 1. stavka 1. točke 1. Po potrebi treba provesti procjenu utjecaja na okoliš u pojednostavljenom postupku. Pojedinačno ispitivanje nije potrebno ako nositelj projekta zatraži provedbu procjene utjecaja na okoliš.

[...]

(6.) Odobrenje za projekte za koje se provodi procjena u skladu sa stavcima 1., 2. ili 4. nije moguće izdati prije završetka procjene utjecaja na okoliš ili pojedinačnog ispitivanja, pri čemu prijave izvršene na temelju upravnih propisa nemaju pravni učinak prije završetka procjene utjecaja na okoliš. Odobrenje izdano protivno ovoj odredbi nadležno tijelo može proglasiti ništetnim u roku od tri godine u skladu s člankom 39. stavkom 3.

(7.) Na zahtjev nositelja projekta, uključenog tijela ili Umweltanwalta [Pravobranitelj za okoliš, Austrija] tijelo mora utvrditi treba li se za određeni projekt provesti procjena utjecaja na okoliš u skladu s ovim saveznim zakonom i kojim slučajevima iz Priloga 1. ili članka 3.a stavaka 1. do 3. taj projekt odgovara. To se utvrđenje također može provesti po službenoj dužnosti. [...]

[...]

(9.) Ako tijelo utvrdi, u skladu sa stavkom 7., da za projekt ne treba provesti procjenu utjecaja na okoliš, organizacija za zaštitu okoliša priznata u skladu s člankom 19. stavkom 7. ili susjed u skladu s člankom 19. stavkom 1. točkom 1., imaju pravo podnijeti tužbu Bundesverwaltungsgerichtu [Savezni upravni sud, Austrija]. Od dana objave na internetu takva organizacija za zaštitu okoliša ili susjed moraju imati mogućnost uvida u upravni spis. Što se tiče aktivne procesne legitimacije organizacije za zaštitu okoliša, odlučujuću ulogu ima područje obavljanja djelatnosti koje je navedeno u odluci o priznavanju na temelju članka 19. stavka 7.”

12 U Prilogu 1. UVP-G-a 2000 određuje se:

„U prilogu se navode projekti za koje se provodi procjena utjecaja na okoliš u skladu s člankom 3.

U stupcima 1. i 2. navode se projekti kod kojih se u svakom slučaju provodi procjena utjecaja na okoliš (stupac 1.) ili koji moraju podlijegati primjeni pojednostavljenog postupka (stupac 2.). Izmjene iz Priloga 1. zahtijevaju pojedinačno ispitivanje polazeći od navedenog praga; inače se primjenjuje članak 3.a stavci 2. i 3., osim ako nisu izričito i isključivo ciljane nove građevine, nove zgrade i nova prateća infrastruktura.

U stupcu 3. navode se projekti kod kojih se procjena utjecaja na okoliš provodi samo ako su ispunjeni određeni posebni uvjeti. Čim je dosegnut navedeni minimalni prag, za te je projekte potrebno provesti pojedinačno ispitivanje. Ako iz tog ispitivanja proizlazi da se za projekt mora provesti procjena utjecaja na okoliš, potrebno je primijeniti pojednostavljeni postupak.

Kategorije zaštićenih lokaliteta koje se navode u stupcu 3. definirane su u Prilogu 2. Međutim, lokalitete iz kategorija A, C, D i E treba prilikom utvrđivanja provodi li se za projekt procjena utjecaja na okoliš uzeti u obzir samo ako su ondje bili navedeni u trenutku podnošenja zahtjeva.

	Procjena utjecaja na okoliš	Procjena utjecaja na okoliš u pojednostavljenom postupku	
	Stupac 1.	Stupac 2.	Stupac 3.
[...]	[...]	[...]	[...]
	Infrastrukturni projekti		
[...]	[...]	[...]	[...]
Z 17.		a) Rekreativski ili zabavni parkovi, stadioni i igrališta za golf površine od najmanje 10 ha ili s najmanje 1500 parkirališnih mjesta za motorna vozila;	b) Rekreativski ili zabavni parkovi, stadioni i igrališta za golf koji se nalaze u zaštićenim područjima kategorije A ili D površine od najmanje 5 ha ili s najmanje 750 parkirališnih mjesta za motorna vozila. c) Projekti navedeni pod a) i b) te povezani objekti koji su izgrađeni, adaptirani ili prošireni na temelju sporazuma sklopljenih s međunarodnim organizacijama za velika događanja (primjerice, Olimpijske igre, svjetska ili europska prvenstva, utrke Formule 1), nakon provođenja pojedinačne procjene prema članku 3. stavku 4.a; [...]
Z 18.		a) Industrijske i poslovne zone površine od najmanje 50 ha; b) Radovi urbanističkog uređenja ^{3a)} koji zauzimaju površinu od najmanje 15 ha i bruto površinu zemljišta veću od 150 000 m ² ;	c) Industrijske i poslovne zone koje se nalaze u zaštićenim područjima kategorije A ili D površine od najmanje 25 ha; U slučaju projekata pod b), članak 3. stavak 2. primjenjuje se tako da se uzima u obzir zbroj kapaciteta odobrenih tijekom posljednjih pet godina, uključujući i zatraženi kapacitet ili proširenje kapaciteta.

Z 19.		a) Trgovački centri površine od najmanje 10 ha ili s najmanje 1000 parkirališnih mjesta za motorna vozila;	b) Trgovački centri koji se nalaze u zaštićenim područjima kategorije A ili D površine od najmanje 5 ha ili s najmanje 500 parkirališnih mjesta za motorna vozila; [...]
Z 20.		a) Smještajni objekti kao što su hoteli ili turistička naselja, uključujući sporedne objekte s najmanje 500 kreveta ili površine od najmanje 5 ha, izvan urbanih područja;	b) Smještajni objekti kao što su hoteli ili turistička naselja, uključujući sporedne objekte u zaštićenim područjima kategorije A ili B s najmanje 250 kreveta ili površine od najmanje 2,5 ha, izvan urbanih područja. [...]
Z 21.		a) Javna parkirališta ili garaže s najmanje 1500 parkirališnih mjesta za motorna vozila;	b) Javna parkirališta ili garaže koji se nalaze u zaštićenim područjima kategorije A, B ili D s najmanje 750 parkirališnih mjesta za motorna vozila. [...]
[...]	[...]	[...]	[...]

[...]"

- 13 U bilješci 3a), navedenoj u stupcu 2. točke Z 18. Priloga 1. UVP-G-u 2000, pojašnjava se:

„Pod urbanističkim uređenjem podrazumijevaju se urbanistički projekti izgradnje višenamjenskih kompleksa, u svakom slučaju sa stambenim i poslovnim zgradama, uključujući i za to predviđene ceste i prateću infrastrukturu, čije gravitacijsko područje seže izvan područja projekta. Kad se dovrše, urbanistički projekti ili njihovi dijelovi više se ne smatraju takvima u smislu ove bilješke.”

- 14 Prilog 2. UVP-G-a 2000 određuje:

„Razvrstavanje zaštićenih lokaliteta u sljedeće kategorije:

Kategorija	Zaštićeni lokalitet	Područje primjene
A	Posebno zaštićeno područje	[...] lokaliteti upisani u Svjetsku baštinu [Organizacije Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO)] u skladu s člankom 11. stavkom 2. Konvencije za zaštitu svjetske kulturne i prirodne baštine [donesene u Parizu 16. studenoga 1972. (<i>Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda</i> , sv. 1037., br. I-15511)]
[...]	[...]	[...]

D	Onečišćeni lokalitet (zrak)	Lokaliteti određeni u skladu s člankom 3. stavkom 8.
[...]	[...]	[...]

[...]

- 15 Članak 70. Wiener Stadtentwicklungs-, Stadtplanungs- und Baugesetzbuch, Bauordnungs- und Baugesetzbuch, Bauordnungs- und Baugesetzbuch für Wien (Zakonik Grada Beča o urbanom razvoju, urbanizmu i izgradnji, Pravilnik o izgradnji Beča) (LGBL 1930/11), u verziji koja se primjenjuje u sporu iz glavnog postupka (u daljnjem tekstu: Bečki zakonik o urbanom razvoju), naslovljen „Ispitivanje građevinskog projekta i izdavanje građevinske dozvole”, u stavku 1. određuje:

„Ako građevinski projekt može ugroziti subjektivna javna prava susjeda (članak 134.a), a pritom se ne primjenjuje pojednostavljeni postupak izdavanja građevinske dozvole, potrebno je organizirati raspravu na koju također moraju biti pozvani autor i nositelj projekta, ako se ne primjenjuje članak 65. stavak 1. [...]”

- 16 U članku 134. tog zakonika, naslovljenom „Stranke”, određuje se:

„(1.) Predlagatelj ili podnositelj zahtjeva je u svakom slučaju stranka u smislu članka 8. [Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz (Zakonik o općem upravnom postupku)] ako se [Zakonikom Grada Beča o urbanom razvoju] predviđa zahtjev ili podnošenje zahtjeva.

[...]

(3.) U okviru postupka izdavanja građevinske dozvole [...], uz podnositelja zahtjeva (nositelja projekta) stranke su i vlasnici (suvlasnici) zemljišta. Osobe koje imaju pravo gradnje moraju se tretirati kao vlasnici zemljišta. Vlasnici (suvlasnici) susjednih zemljišta su stranke ako predviđena gradnja i njezina namjena ugrožavaju njihova subjektivna javna prava koja se taksativno navode u članku 134.a i ako, neovisno o stavku 4., oni na temelju članka 70. stavka 2. iznesu prigovore na građevinski projekt u smislu članka 134.a najkasnije na raspravi. Susjedi ne stječu svojstvo stranaka ako su izričito odobrili građevinski projekt po planovima ili pozivajući se na njih. Susjedi imaju pravo na uvid u spis [...] od trenutka kad je građevinski projekt dostavljen tijelu. Sve druge osobe čija su privatna prava ili interesi pogođeni su sudionici [...]. Susjedna zemljišta u građevinskoj zoni su ona koja graniče sa zemljištem na kojem se provodi građevinski projekt ili su od njega udaljena maksimalno 6 metara zemljišnim pojasevima ili javnim prometnim putovima maksimalne širine od 20 metara te se u određenim slučajevima nalaze preko puta građevinskog zemljišta. U svim zonama koje imaju drugu namjenu i kad su zemljišta u javnom vlasništvu, susjedna su zemljišta ona koja su udaljena maksimalno 20 metara od građevinskog projekta.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 17 Tužitelj iz glavnog postupka planirao je izgraditi u centru Beča (Austrija) kompleks zgrada u okviru projekta pod nazivom „ICV Heumarkt Neu – Neubau Hotel InterContinental, Wiener Eislaufverein WEV” (u daljnjem tekstu: projekt „Heumarkt Neu”).
- 18 Prema navodima suda koji je uputio zahtjev, taj je projekt uključivao preuređenje predmetnog kompleksa rušenjem postojećeg hotela InterContinental i izgradnjom dviju novih zgrada s hotelskim, poslovnim i konferencijskim prostorima, tornja s hotelskim, stambenim i uredskim

prostorom te prostorom namijenjenim organizaciji događanja kao i glavne zgrade, smještene ispod tog tornja i jedne od spomenutih zgrada, s hotelskim, poslovnim i konferencijskim prostorom i tri razine podzemnog prostora. Ističe da se zgrada koja nije bila uz glavnu zgradu nalazila između glavne zgrade i obližnje koncertne dvorane te da je također imala tri razine podzemnog prostora. U okviru navedenog projekta bilo je također predviđeno provođenje, prvo, rekonstrukcije klizališta i zgrade u kojoj se ono nalazilo, uz izgradnju podzemnog klizališta površine oko 1000 m², podzemne sportske dvorane s bazenom, drugo, izgradnje podzemnog parkirališta s 275 mjesta za automobilska vozila te, treće, pomicanja za oko 11 metara ulice koja graniči s tim projektom. Podsjeća da je projekt „Heumarkt Neu” zauzimao površinu od oko 1,55 ha i bruto površinu zemljišta od 89 000 m² (od čega 58 000 m² iznad zemlje i 31 000 m² ispod zemlje). Nadalje, ističe da se cijeli taj projekt nalazi u središnjem dijelu lokaliteta upisanog u UNESCO-ovu Svjetsku baštinu, pod nazivom „Povijesni centar Beča”.

- 19 Odlukom od 16. listopada 2018., koja je donesena kao odgovor na zahtjev tužitelja iz glavnog postupka od 17. listopada 2017. koji je podnesen na temelju članka 3. stavka 7. UVP-G-a 2000, vlada Landa Beč (Austrija) utvrdila je da projekt „Heumarkt Neu” ne treba podlijevati obvezi provođenja procjene utjecaja na okoliš s obrazloženjem da nije ulazio ni u jednu od kategorija projekata navedenih u njegovu Prilogu 1. koje su mogle biti relevantne (posebno točke Z 17. do Z 21. tog priloga). Kada je riječ o kategoriji naslovljenoj „radovi urbanističkog uređenja” iz Priloga 1. točke Z 18. podtočke b) UVP-G-u 2000, vlada Landa Beč navela je da pragovi predviđeni tom odredbom nisu dosegnuti u tom projektu i da se članak 3. stavak 2. UVP-G-a 2000, koji uređuje kumuliranje s drugim projektima, ne primjenjuje jer prag od 25 % koji ta odredba predviđa nije dosegnut.
- 20 Postupajući po tužbi koju je protiv te odluke podnijelo nekoliko susjeda kao i jedna organizacija za zaštitu okoliša, Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud) obavijestio je nositelja projekta „Heumarkt Neu” i vladu Landa Beč kako smatra da je prijenos u nacionalno pravo odredbe iz Priloga II. točke 10. podtočke (b) Direktive 2011/92 bio nedostatan i da je potrebno provesti pojedinačno ispitivanje tog projekta. Navedeni je sud imenovao vještaka i odredio datum održavanja rasprave. Nakon toga tužitelj iz glavnog postupka ponovio je svoj zahtjev, spomenut u točki 19. ove presude, tražeći da se utvrdi da nije potrebno provoditi procjenu utjecaja na okoliš.
- 21 Unatoč povlačenju tog zahtjeva, Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud) je u odluci od 9. travnja 2019. ocijenio da je projekt „Heumarkt Neu” podlijevao obvezi procjene utjecaja na okoliš.
- 22 Postupajući po revizijama tužitelja iz glavnog postupka i vlade Landa Beč, Verwaltungsgerichtshof (Visoki upravni sud, Austrija) je odlukom od 25. lipnja 2021. ukinuo odluku Bundesverwaltungsgerichta (Savezni upravni sud) od 9. travnja 2019. uz obrazloženje da, u bitnome, nakon povlačenja zahtjeva tužitelja iz glavnog postupka potonji sud nije bilo nadležan za odlučivanje o osnovanosti tužbe koja mu je podnesena i da je trebao samo ukinuti odluku te vlade od 16. listopada 2018.
- 23 Odlukom od 15. srpnja 2021. Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud) je stoga proglasio ništetnom odluku vlade Landa Beč od 16. listopada 2018.
- 24 Prije toga, tužitelj iz glavnog postupka je zahtjevom od 30. studenoga 2018., usporedno sa spomenutim postupkom za utvrđivanje, zatražio od Gradske uprave Grada Beča izdavanje građevinske dozvole za projekt „Heumarkt Neu”.

- 25 Budući da Gradska uprava Grada Beča nije donijela odluku o tom zahtjevu, tužitelj iz glavnog postupka je 12. ožujka 2021. podnio Verwaltungsgerichtu Wien (Upravni sud u Beču, Austrija), dakle sudu koji je uputio zahtjev u ovom predmetu, tužbu zbog propusta kojom od tog suda traži da mu odobri zatraženu građevinsku dozvolu, pri čemu navodi da, imajući u vidu pragove i kriterije iz Priloga 1. točke Z 18. podtočke b) UVP-G-u 2000, projekt „Heumarkt Neu” nije podlijebao procjeni utjecaja na okoliš.
- 26 Sud koji je uputio zahtjev navodi da, na temelju nacionalnog prava, ako bi trebalo zaključiti da je, kao u konkretnom slučaju, tužba zbog propusta osnovana, on će nakon toga morati eventualno donijeti odluku o predmetnom zahtjevu za izdavanje dozvole. Međutim, njegova eventualna nadležnost za odlučivanje o navedenom zahtjevu, baš kao i nadležnost tijela u području graditeljstva na čije mjesto u konkretnom slučaju stupa, ovisi o pitanju je li potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš, dakle pitanju koje on treba rješavati kao prethodno. Također precizira da to prethodno pitanje u konkretnom slučaju treba ispitati uzimajući u obzir pragove i kriterije koji se odnose na „radove urbanističkog uređenja” u smislu Priloga 1. točke Z 18. podtočke b) UVP-G-u 2000, kao jedinog slučaja iz navedenog priloga koji je u konkretnom slučaju izgledan.
- 27 U tim je okolnostima Verwaltungsgericht Wien (Upravni sud u Beču) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Protivi li se Direktivi [2011/92] nacionalna odredba kojom se provedba procjene utjecaja na okoliš za ‚radove urbanističkog uređenja’ uvjetuje time da su dosegnuti pragovi površine od najmanje 15 ha te bruto površine zemljišta veće od 150 000 m² kao i time da je riječ o urbanističkom projektu izgradnje višenamjenskog kompleksa, u svakom slučaju sa stambenim i poslovnim zgradama, uključujući i za to predviđene ceste i prateću infrastrukturu, čije gravitacijsko područje seže izvan područja projekta? Je li pritom važno da su u nacionalnom pravu utvrđeni posebni uvjeti za:
- rekreacijske ili zabavne parkove, stadione i igrališta za golf (koji premašuju određenu površinu ili određeni broj parkirališnih mjesta);
 - industrijske ili poslovne zone (koje premašuju određenu površinu);
 - trgovačke centre (koji premašuju određenu površinu ili određeni broj parkirališnih mjesta);
 - smještajne objekte kao što su hoteli ili turistička naselja, uključujući sporedne objekte (koji premašuju određeni broj kreveta ili određenu površinu, samo u zonama smještenim izvan urbanih područja); i
 - javna parkirališta ili garaže (koji premašuju određeni broj parkirališnih mjesta)?
2. Zahtijeva li se [Direktivom 2011/92] – osobito s obzirom na Prilog III. točku 2. podtočku (c) pod viii. [te direktive], koji određuje da je prilikom odlučivanja o tome mora li se provesti procjena utjecaja na okoliš potrebno posebno uzeti u obzir i ‚krajobrazne i područja od povijesne, kulturne ili arheološke važnosti’ – da se za područja od posebne povijesne, kulturne, urbanističke ili arhitektonske važnosti, kao što su to lokaliteti upisani u UNESCO-ovu Svjetsku baštinu, moraju utvrditi niži pragovi ili stroži kriteriji (od onih koji se navode u prvom pitanju)?

3. Protivi li se Direktivi 2011/92 nacionalna odredba kojom se u kontekstu ocjene ‚radova urbanističkog uređenja‘ u smislu prvog pitanja ograničava kumuliranje s drugim sličnim i prostorno bliskim projektima na način da se uzimaju u obzir samo kapaciteti odobreni tijekom posljednjih pet godina, uključujući kapacitet ili proširenje kapaciteta za koje je podnesen zahtjev, dok se radovi urbanističkog uređenja ili dijelovi tih projekata više ne mogu smatrati takvima nakon njihove provedbe te se ne provodi pojedinačno utvrđivanje vezano uz pitanje treba li zbog kumulacije utjecaja očekivati značajne štetne, neželjene ili škodljive učinke na okoliš i treba li stoga provesti procjenu utjecaja na okoliš za planirani projekt ako je njegov kapacitet manji od 25 % vrijednosti praga?
4. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo ili drugo pitanje: smije li se procjena utjecaja na okoliš – koju u slučaju prekoračenja margine prosudbe država članica pojedinačno trebaju provesti nacionalna tijela (u skladu s odredbama članka 2. stavka 1. te članka 4. stavaka 2. i 3. Direktive 2011/92, koje se u ovom slučaju izravno primjenjuju), vezano uz pitanje može li projekt imati značajan utjecaj na okoliš te je li stoga za njega potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš – ograničiti samo na određene aspekte zaštite, poput svrhe zaštite određenog područja, ili u tom slučaju treba uzeti u obzir sve kriterije i aspekte navedene u Prilogu III. Direktivi 2011/92?
5. Dopušta li Direktiva 2011/92, osobito imajući u vidu odredbe članka 11. o pravnim lijekovima, da ispitivanje opisano u četvrtom pitanju najprije provede sud koji je uputio zahtjev (u okviru postupka izdavanja građevinske dozvole i provjere vlastite nadležnosti) u čijem postupku, u skladu s odredbama nacionalnog prava, ‚javnost‘ ima u krajnje ograničenoj mjeri status stranke i protiv čije odluke ‚zainteresirana javnost‘ u smislu članka 1. stavka 2. točaka (d) i (e) Direktive 2011/92 raspolaže krajnje ograničenom pravnom zaštitom? Je li za odgovor na to pitanje važno to što na temelju nacionalnog prava – neovisno o mogućnosti utvrđivanja po službenoj dužnosti – samo nositelj projekta, uključeno tijelo ili Umweltanwalt (Pravobranitelj za okoliš) mogu tražiti zasebno utvrđivanje postoji li u pogledu projekta obveza provođenja procjene utjecaja na okoliš?
6. U slučaju ‚radova urbanističkog uređenja‘ u smislu Priloga II. točke 10. podtočke b) [Direktive 2011/92], dopušta li [ta direktiva] da se prije ili tijekom provedbe propisane procjene utjecaja na okoliš odnosno prije završetka pojedinačnog ispitivanja utjecaja na okoliš, kojim treba utvrditi postoji li potreba provođenja procjene utjecaja na okoliš, izdaju građevinske dozvole za pojedinačne radove koji su dio urbanističkog uređenja u cjelini, dok se u okviru postupka izdavanja građevinske dozvole ne provodi nikakva procjena utjecaja na okoliš u smislu [te iste direktive], a javnost ima samo u ograničenoj mjeri status stranke?”

O dopuštenosti zahtjeva za prethodnu odluku

- 28 WertInvest Hotelbetrieb tvrdi da je predmetni zahtjev za prethodnu odluku nedopušten jer projekt „Heumarkt Neu” ne spada pod pojam „projekti urbanističkog razvoja” u smislu Priloga II. točke 10. podtočke (b) Direktive 2011/92 s obzirom na to da je navedenim projektom u osnovi samo transformiran već postojeći kompleks.
- 29 S tim u vezi valja podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, u okviru njegove suradnje s nacionalnim sudovima uspostavljene u članku 267. UFEU-a, samo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji treba preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će se donijeti da ocijeni, s obzirom na posebnosti predmeta, kako potrebu za prethodnom odlukom da bi mogao donijeti svoju odluku tako i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Posljedično, kada se

postavljena pitanja odnose na tumačenje prava Unije, Sud je u načelu dužan donijeti odluku (presuda od 12. listopada 2017., *Sleutjes*, C-278/16, EU:C:2017:757, t. 21. i navedena sudska praksa).

- 30 Iz toga slijedi da pitanja o tumačenju prava Unije koja uputi nacionalni sud unutar pravnog i činjeničnog okvira koji utvrđuje pod vlastitom odgovornošću i čiju točnost Sud nije dužan provjeravati, uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučivati o zahtjevu za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se mogao dati koristan odgovor na upućena pitanja (presuda od 12. listopada 2017., *Sleutjes*, C-278/16, EU:C:2017:757, t. 22. i navedena sudska praksa).
- 31 No to ovdje nije slučaj, s obzirom na to da postavljena pitanja naprotiv imaju očite veze s predmetom spora iz glavnog postupka. Nadalje, treba istaknuti da se prigovori koje je tako iznijelo društvo WertInvest Hotelbetrieb odnose na sam doseg Priloga II. točke 10. podtočke (b) Direktive 2011/92 i na pravnu kvalifikaciju činjenica s obzirom na navedenu odredbu. Međutim, pitanje ulazi li slučaj poput onog iz glavnog postupka u područje primjene odredbi prava Unije koje spominje sud koji je uputio zahtjev jest meritorno pitanje vezano uz tumačenje tih odredbi, tako da eventualne dvojbe koje postoje u tom pogledu ne mogu utjecati na dopuštenost prethodnih pitanja (vidjeti po analogiji presudu od 27. listopada 2009., *ČEZ*, C-115/08, EU:C:2009:660, t. 67.).
- 32 Argumente društva WertInvest Hotelbetrieb u pogledu nedopuštenosti zahtjeva za prethodnu odluku stoga valja odbiti.

O prethodnim pitanjima

Prvo i drugo pitanje

- 33 Prvim i drugim pitanjem, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita treba li Direktivu 2011/92 tumačiti na način da joj se protivi nacionalni propis koji uvjetuje provođenje procjene utjecaja na okoliš „radova urbanističkog uređenja”, s jedne strane, prelaskom pragova površine od najmanje 15 ha te bruto površine zemljišta veće od 150 000 m² i, s druge strane, time da je riječ o urbanističkom projektu izgradnje višenamjenskog kompleksa, koji minimalno uključuje stambene i poslovne zgrade, pri čemu projekt uključuje i za to predviđene ceste i prateću infrastrukturu te ima gravitacijsko područje koje seže izvan zone koju taj projekt obuhvaća, te se njime ne određuju niži pragovi ili stroži kriteriji ovisno o lokaciji dotičnih projekata, konkretno u područjima od posebne povijesne, kulturne, urbanističke ili arhitektonske važnosti.
- 34 Iz odredbi članka 4. stavka 2. Direktive 2011/92 u vezi s točkom 10. podtočkom (b) Priloga II. toj direktivi proizlazi da države članice moraju utvrditi, na temelju pojedinačnog ispitivanja ili na temelju pragova ili kriterija koje su one odredile, treba li projekt radova urbanističkog uređenja podlijegati procjeni utjecaja na okoliš u skladu s člancima 5. do 10. navedene direktive. Države članice mogu također odlučiti da će primjenjivati oba postupka.
- 35 S tim u vezi valja prije svega istaknuti da, kao što proizlazi iz odluke kojom je upućen zahtjev, sud koji je uputio zahtjev, u čijoj je nadležnosti ocjenjivanje činjenica, po svemu sudeći nema nikakve dvojbe u pogledu činjenice da treba smatrati da je projekt poput onog iz glavnog postupka

- obuhvaćen pojmom „radovi urbanističkog uređenja” u smislu točke 10. podtočke (b) Priloga II. Direktivi 2011/92, pri čemu tumačenje tog pojma navedeni sud uostalom ni nije tražio od Suda. Međutim, imajući konkretno u vidu značajke navedenog projekta kako su opisane u odluci kojom je upućen zahtjev i navedene u točki 18. ove presude, Sud u ovom slučaju ne nalazi nikakav razlog da bi se dovodila u pitanje pravna kvalifikacija činjenica koju je time utvrdio sud koji je uputio zahtjev.
- 36 Kada je riječ o prigovoru društva WertInvest Hotelbetrieb spomenutom u točki 28. ove presude, dovoljno je uostalom istaknuti da okolnost da se navedeni projekt odnosio na transformaciju već postojećeg kompleksa kroz, kao u konkretnom slučaju, rušenje postojećeg i izgradnju novog kompleksa, ne može biti prepreka za to da se takav projekt može smatrati obuhvaćenim pojmom „projekti urbanističkog razvoja” u smislu točke 10. podtočke (b) Priloga II. Direktivi 2011/92 (vidjeti u tom smislu presudu od 3. ožujka 2011., Komisija/Irska, C-50/09, EU:C:2011:109, t. 100.).
- 37 Kada je riječ o provedbi Direktive 2011/92, treba podsjetiti na to da države članice moraju tu direktivu provesti na način da se u potpunosti poštuju njome utvrđeni zahtjevi, vodeći računa o njezinu osnovnom cilju, a to je, kao što to proizlazi iz njezina članka 2. stavka 1., da prije izdavanja odobrenja projekti koji mogu imati značajan utjecaj na okoliš, posebno zbog njihove naravi, razmjera ili lokacije, podliježu obvezi provođenja procjene u pogledu njihovih učinaka (vidjeti u tom smislu, vezano uz odgovarajuće odredbe Direktive 85/337, presudu od 27. ožujka 2014., Consejería de Infraestructuras y Transporte de la Generalitat Valenciana i Iberdrola Distribución Eléctrica, C-300/13, neobjavljenu, EU:C:2014:188, t. 23. i navedenu sudsku praksu).
- 38 S tim u vezi valja podsjetiti na to da čak i projekt manjih razmjera može imati značajan utjecaj na okoliš te da iz ustaljene sudske prakse proizlazi da odredbe zakonodavstva države članice kojima se predviđa procjena utjecaja na okoliš za određene vrste projekata moraju također ispunjavati zahtjeve navedene u članku 3. Direktive 2011/92 i voditi računa o učinku koji projekt ima na stanovništvo i ljudsko zdravlje, biološku raznolikost, zemlju, tlo, vodu, zrak i klimu te na materijalna dobra, kulturnu baštinu i krajobraz (vidjeti u tom smislu presudu od 24. ožujka 2011., Komisija/Belgija, C-435/09, neobjavljenu, EU:C:2011:176, t. 50. i navedenu sudsku praksu).
- 39 Iz ustaljene sudske prakse također proizlazi da kada su države članice, u slučaju projekata nabrojenih u Prilogu II. Direktivi 2011/92, odlučile pribjeći određivanju pragova ili kriterija radi utvrđivanja trebaju li ti projekti podlijezati provođenju procjene u skladu s člancima 5. do 10. te direktive, margina prosudbe koja im se u tom smislu priznaje ograničena je obvezom, navedenom u članku 2. stavku 1. navedene direktive, provođenja procjene, prije izdavanja odobrenja, za projekte koji mogu imati značajan utjecaj na okoliš, posebno zbog svoje naravi, razmjera ili lokacije (presuda od 31. svibnja 2018., Komisija/Poljska, C-526/16, neobjavljena, EU:C:2018:356, t. 60. i navedena sudska praksa).
- 40 Konačno, valja naglasiti da na temelju članka 4. stavka 3. Direktive 2011/92 države članice imaju obvezu uzeti u obzir, prilikom utvrđivanja navedenih pragova ili kriterija, relevantne kriterije za odabir navedene u Prilogu III. toj direktivi.
- 41 Među potonjim kriterijima u tom su prilogu preuzeti, prvo, značajke projekata, koje se moraju ocjenjivati prije svega u odnosu na razmjere projekta i na kumuliranje potonjeg s drugim postojećim ili odobrenim projektima, drugo, lokacija projekata, tako da treba uzeti u obzir ekološku osjetljivost zemljopisnih područja na koja ti projekti mogu utjecati, vodeći posebice računa o postojećem i odobrenom korištenju zemljišta te prihvatnom kapacitetu prirodnog

okoliša, pridajući posebnu pozornost, među ostalim, gusto naseljenim područjima te krajobrazima i područjima od povijesne, kulturne ili arheološke važnosti, i, treće, značajke potencijalnog utjecaja projekata, posebno s obzirom na zemljopisno područje i broj stanovnika na koje bi ti projekti mogli utjecati i na njihov kumulativni učinak zajedno s drugim postojećim ili odobrenim projektima.

- 42 Iz toga slijedi da bi država članica koja bi na temelju članka 4. stavka 2. Direktive 2011/92 utvrdila pragove ili kriterije vodeći računa samo o razmjerima projekata, bez uzimanja u obzir kriterija na koje se podsjeća u točki 41. ove presude, prekoračila marginu prosudbe koju ima na temelju članka 2. stavka 1. i članka 4. stavka 2. te direktive (vidjeti u tom smislu presudu od 24. ožujka 2011., Komisija/Belgija, C-435/09, neobjavljenu, EU:C:2011:176, t. 55. i navedenu sudsku praksu).
- 43 U konkretnom slučaju očito je da, iako je Republika Austrija predvidjela više pragova koji se primjenjuju ovisno o lokaciji projekta, uključujući i u područjima kategorije A u koja spadaju lokaliteti upisani u UNESCO-ovu Svjetsku baštinu, za projekte koji se odnose na „trgovačke centre” i „javna parkirališta ili garaže” iz točki Z 19. i Z 21. Priloga 1. UVP-G-u 2000 – što su projekti koji i sami potpadaju pod pojam „radovi urbanističkog uređenja” u smislu točke 10. podtočke (b) Priloga II. Direktivi 2011/92 – ona je predvidjela samo jedan prag kada je riječ o „radovima urbanističkog uređenja” iz točke Z 18. podtočke b) Priloga 1. UVP-G-u 2000.
- 44 Međutim, iz sudske prakse Suda proizlazi da, ako država članica koristi pragove u kontekstu procjene nužnosti provođenja procjene utjecaja na okoliš, potrebno je uzeti u obzir čimbenike kao što je lokacija projekata, primjerice utvrđujući više pragova za projekte različitih razmjera koji se primjenjuju ovisno o vrsti i lokaciji projekta (vidjeti u tom smislu presudu od 21. rujna 1999., Komisija/Irska, C-392/96, EU:C:1999:431, t. 70.).
- 45 U tom smislu valja podsjetiti na to da je, prema navodima suda koji je uputio zahtjev, projekt o kojem je riječ u glavnom postupku smješten u središnjem dijelu lokaliteta upisanog u UNESCO-ovu Svjetsku baštinu, tako da se kriterij vezan uz lokaciju projekata iz točke 2. podtočke (c) pod viii. Priloga III. Direktivi 2011/92 u tom kontekstu pokazuje iznimno relevantnim.
- 46 Osim toga, valja podsjetiti na to da iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da država članica koja bi odredila te pragove ili kriterije na takvoj razni da bi praktički svi projekti određene vrste bili unaprijed izuzeti od obveze provođenja procjene njihova utjecaja, prekoračuje isto tako marginu prosudbe iz točke 39. ove presude, osim ako se za sve isključene projekte može zaključiti, na temelju sveobuhvatne ocjene, da ne mogu imati značajan utjecaj na okoliš (presuda od 31. svibnja 2018., Komisija/Poljska, C-526/16, neobjavljena, EU:C:2018:356, t. 61. i navedena sudska praksa).
- 47 Međutim, u urbanom okruženju u kojem je prostor ograničen, pragovi površine od najmanje 15 ha i bruto površine zemljišta veće od 150 000 m² toliko su visoki da je u praksi većina projekata radova urbanističkog uređenja unaprijed izuzeta od obveze provođenja procjene njihova utjecaja na okoliš.
- 48 U tom pogledu treba istaknuti, s jedne strane, da je sud koji je uputio zahtjev u odluci o upućivanju tog zahtjeva spomenuo da iz određenih izvora proizlazi da u praksi nijedan projekt urbanističkog uređenja ne bi dosezao pragove i kriterije utvrđene u točki Z 18. podtočki b) Priloga 1. UVP-G-u

2000. S druge strane, iz informacija sadržanih u spisu kojim Sud raspolaže proizlazi da u Austriji većina projekata urbanističkog uređenja u smislu točke 10. podtočke (b) Priloga II. Direktivi 2011/92 ne podliježe procjeni utjecaja na okoliš.

- 49 Nadalje, austrijska vlada na raspravi je navela kako je svjesna mogućnosti da su pragovi koji se u tom smislu predviđaju nacionalnim zakonodavstvom previsoki i da je zbog tog razloga odlučila izmijeniti to zakonodavstvo.
- 50 Međutim, na sudu koji je uputio zahtjev je u konačnici da ocijeni, na temelju svih dostupnih relevantnih informacija, jesu li predmetni pragovi i kriteriji utvrđeni na takvoj razni da su praktički svi ili gotovo svi predmetni projekti izuzeti od obveze provođenja procjene njihova utjecaja na okoliš te da u tom slučaju provjeri može li takvo izuzimanje biti opravdano činjenicom da se za sve tako isključene projekte na temelju sveobuhvatne ocjene može zaključiti da oni ne mogu imati značajan utjecaj na okoliš.
- 51 Slijedom navedenih razmatranja, na prvo i drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 2. stavak 1., članak 4. stavak 2. točku (b), članak 4. stavak 3., Prilog II. točku 10. podtočku (b) i Prilog III. Direktivi 2011/92 treba tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis koji uvjetuje provođenje procjene utjecaja na okoliš „radova urbanističkog uređenja”, s jedne strane, prelaskom pragova površine od najmanje 15 ha te bruto površine zemljišta veće od 150 000 m² i, s druge strane, time da je riječ o urbanističkom projektu izgradnje višenamjenskog kompleksa, koji minimalno uključuje stambene i poslovne zgrade, pri čemu projekt uključuje i za to predviđene ceste i prateću infrastrukturu te ima gravitacijsko područje koje seže izvan zone koju taj projekt obuhvaća.

Treće pitanje

- 52 Trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita treba li Direktivu 2011/92 tumačiti na način da joj se protivi nacionalna odredba koja u slučaju ocjene treba li projekt „radova urbanističkog uređenja” podlijezati obvezi procjene utjecaja na okoliš, ograničava ispitivanje kumuliranja njegova učinka s učinkom drugih njemu sličnih i prostorno bliskih projekata na način da se uzimaju u obzir samo kapaciteti odobreni tijekom posljednjih pet godina, uključujući kapacitet ili proširenje kapaciteta za koje je podnesen zahtjev u okviru navedenog projekta, dok se radovi urbanističkog uređenja ili dijelovi tih projekata više ne mogu smatrati takvima nakon njihove provedbe, te da se, ako se planirani projekt odnosi na kapacitet koji je za 25 % niži od predviđenog praga, ne provodi pojedinačno utvrđivanje treba li zbog kumuliranja učinaka očekivati značajne štetne, neželjene ili škodljive učinke na okoliš i treba li stoga provesti procjenu utjecaja na okoliš tog projekta.
- 53 Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da se to pitanje odnosi na pravilo iz članka 3. stavka 2. UVP-G-a 2000 u vezi s Prilogom 1. točkom Z 18. tom zakonu i, konkretno, bilješkom 3.a) koja se navodi u stupcu 2. navedene točke Z 18.
- 54 Međutim, u skladu sa sudskom praksom Suda, kada država članica na temelju članka 4. stavka 2. točke (b) Direktive 2011/92, vezano uz projekte na koje se primjenjuje njezin Prilog II., uvede prag koji nije u skladu s obvezama utvrđenima u članku 2. stavku 1. i članku 4. stavku 3. te direktive, odredbe članka 2. stavka 1. te članka 4. stavka 2. točke (a) i članka 4. stavka 3. navedene direktive proizvode izravan učinak, što znači da nadležna nacionalna tijela moraju osigurati da se najprije

ispita mogu li predmetni projekti imati značajan utjecaj na okoliš i, u slučaju potvrdnog odgovora, da se nakon toga provede procjena takvog utjecaja (vidjeti u tom smislu presudu od 21. ožujka 2013., Salzburger Flughafen, C-244/12, EU:C:2013:203, t. 48.).

- 55 Prema tome, imajući u vidu odgovor na prvo i drugo pitanje, nema potrebe odgovarati na treće pitanje.
- 56 Naime, imajući u vidu taj odgovor, kako bi se utvrdilo treba li projekt o kojem je riječ iz glavnog postupka podlijevati obvezi procjene utjecaja na okoliš, na nadležnom je tijelu ili eventualno sudu koji je uputio zahtjev da provedu ispitivanje tog projekta, i to isključivo u odnosu na kriterije iz Priloga III. Direktivi 2011/92, tako da odgovor na treće pitanje nije nužan za rješavanje spora iz glavnog postupka.

Četvrto pitanje

- 57 Četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita treba li članak 4. stavak 3. Direktive 2011/92 tumačiti na način da se u okviru pojedinačnog ispitivanja u pogledu toga može li projekt imati značajan utjecaj na okoliš i treba li stoga podlijevati procjeni njegova učinka na okoliš, nadležno tijelo može ograničiti samo na uzimanje u obzir određenih aspekata zaštite okoliša, kao što je predmet zaštite određenog područja, ili pak predmetni projekt treba ispitati s obzirom na sve kriterije za odabir spomenute u Prilogu III. toj direktivi.
- 58 U skladu s člankom 4. stavkom 3. Direktive 2011/92, prilikom ispitivanja može li projekt imati značajan utjecaj na okoliš uzimaju se u obzir relevantni kriteriji za odabir utvrđeni u Prilogu III. toj direktivi.
- 59 U tom pogledu, Sud je već ocijenio da država članica ne može, a da pritom ne povredi obveze koje ima na temelju Direktive 2011/92, izričito ili prešutno isključiti jedan ili više kriterija iz Priloga III. toj direktivi, s obzirom na to da svaki od njih može, ovisno o projektu o kojem je riječ obuhvaćenom Prilogom II. navedenoj direktivi, biti relevantan za utvrđivanje treba li organizirati postupak procjene utjecaja na okoliš (vidjeti u tom smislu rješenje od 10. srpnja 2008., Aiello i dr., C-156/07, EU:C:2008:398, t. 50.).
- 60 Prema tome, u okviru pojedinačnog ispitivanja nadležno tijelo treba ispitati predmetni projekt s obzirom na sve kriterije za odabir nabrojane u Prilogu III. Direktivi 2011/92 kako bi se utvrdilo koji su kriteriji u konkretnom slučaju relevantni, a nakon toga mora uredno uzeti u obzir sve kriterije koji se u tom smislu pokazuju relevantnima.
- 61 U tom kontekstu valja podsjetiti na to da je Sud već odbio tezu da je u gradskim područjima utjecaj na okoliš urbanističkih projekata praktički nepostojeći te se u tom smislu pozvao na kriterije vezane uz gusto naseljena područja te krajobrazne koji imaju povijesni, kulturni i arheološki značaj, koji se sada navode u točki 2. podtočki (c) pod vii. i viii. Priloga III. Direktivi 2011/92 (vidjeti u tom smislu presudu od 16. ožujka 2006., Komisija/Španjolska, C-332/04, neobjavljenu, EU:C:2006:180, t. 79. i 80.).
- 62 Slijedom navedenih razmatranja, na četvrto pitanje valja odgovoriti tako da članak 4. stavak 3. Direktive 2011/92 treba tumačiti na način da u okviru pojedinačnog ispitivanja toga može li projekt imati značajan utjecaj na okoliš i treba li stoga podlijevati procjeni njegova učinka na

okoliš, nadležno tijelo mora predmetni projekt ispitati u odnosu na sve kriterije za odabir nabrojene u Prilogu III. toj direktivi kako bi se utvrdilo koji su kriteriji u konkretnom slučaju relevantni, a nakon toga mora te relevantne kriterije primijeniti na konkretnu situaciju.

Peto pitanje

- 63 Petim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita treba li članak 11. Direktive 2011/92 tumačiti na način da mu se protivi to da pojedinačno ispitivanje iz članka 4. stavka 2. točke (a) te direktive prvi put provodi sud koji ima nadležnost za izdavanje odobrenja, kako je predviđena u članku 1. stavku 2. točki (c) navedene direktive, u postupku u kojem javnost ima svojstvo stranke samo krajnje ograničenom okviru i nakon kojeg javnost ima isto tako samo krajnje ograničenu mogućnost žalbe. U tom kontekstu, sud koji je uputio zahtjev se isto tako pita je li relevantno to što prema nacionalnom pravu, osim mogućnosti utvrđivanja po službenoj dužnosti, samo nositelj projekta, uključeno tijelo ili pravobranitelj za okoliš mogu tražiti utvrđivanje postoji li u pogledu projekta obveza provođenja procjene utjecaja na okoliš.
- 64 Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da sud koji je uputio zahtjev to pitanje postavlja zbog dva razloga. S jedne strane, on ističe da prema odredbama Bečkog zakonika o urbanom razvoju svojstvo stranaka u postupku za izdavanje građevinske dozvole, koji se pred njim vodi, uživaju samo osobe koje su vlasnici zemljišta ili nositelji prava gradnje na zemljištu smještenom u točno određenom području, oko zemljišta na kojem se izvodi projekt iz glavnog postupka, tako da je javnost u smislu članka 1. stavka 2. točke (d) Direktive 2011/92 gotovo u potpunosti isključena iz tog postupka, a samim time *a priori* nema mogućnost podnošenja žalbe protiv eventualne odluke suda koji je uputio zahtjev da ne zahtijeva provođenje procjene utjecaja na okoliš za taj projekt. S druge strane, u skladu s člankom 3. stavkom 7. UVP-G-a 2000, samo nositelj projekta, uključeno tijelo ili pravobranitelj za okoliš imaju mogućnost na vlastitu inicijativu zatražiti utvrđivanje treba li navedeni projekt podlijegati procjeni utjecaja na okoliš.
- 65 U tom pogledu treba napomenuti da Direktiva 2011/92 ne obvezuje države članice da predvide mogućnost javnosti u smislu članka 1. stavka 2. točke (d) te direktive ili zainteresirane javnosti u smislu članka 1. stavka 2. točke (e) navedene direktive da pokrenu postupak utvrđivanja predviđen u njezinu članku 4. stavcima 4. i 5.
- 66 Isto tako, Direktiva 2011/92 ne predviđa postojanje prava javnosti ili zainteresirane javnosti da sudjeluju u takvom postupku.
- 67 Međutim, iz članka 4. stavka 5. te direktive proizlazi da odluka koja je donesena nakon provođenja tog postupka i koja ispunjava formalne zahtjeve predviđene tom odredbom mora biti stavljena na raspolaganje javnosti.
- 68 Osim toga, u skladu s člankom 11. Direktive 2011/92, pojedinac koji je dio „zainteresirane javnosti” u smislu članka 1. stavka 2. točke (e) te direktive i ispunjava kriterije koje nacionalno pravo predviđa vezano uz „dovoljan interes” ili eventualno „povredu prava”, navedene u tom članku 11., mora imati mogućnost osporavanja, pred sudskim tijelom ili nekim drugim neovisnim i nepristranim tijelom ustanovljenim na temelju zakona, materijalne ili postupovne zakonitosti odluke kojom se utvrđuje da nije potrebno provoditi procjenu utjecaja na okoliš povodom eventualnog podnošenja tužbe protiv odluke o izdavanju odobrenja (vidjeti u tom smislu presudu od 16. travnja 2015., Gruber, C-570/13, EU:C:2015:231, t. 44.).

- 69 Nadalje, Sud je već ocijenio da činjenica da je takvu odluku donio sud, izvršavajući pritom svoje nadležnosti upravne naravi, ne može biti prepreka izvršavanju prava zainteresirane javnosti na osporavanje te odluke (vidjeti u tom smislu presudu od 15. listopada 2009., *Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening*, C-263/08, EU:C:2009:631, t. 37.).
- 70 Konačno, valja podsjetiti na to da članak 11. stavak 1. Direktive 2011/92 – prema kojem se odluke, radnje ili propusti iz navedenog članka moraju moći sudski preispitivati da bi se moglo „pobijati [njihovu] materijalnu ili postupovnu zakonitost” – ni na koji način ne ograničava razloge na koje je moguće pozvati se u korist takvom pravnom sredstvu (presuda od 15. listopada 2015., *Komisija/Njemačka*, C-137/14, EU:C:2015:683, t. 77. i navedena sudska praksa).
- 71 Slijedom navedenih razmatranja, na peto pitanje valja odgovoriti tako da članak 11. Direktive 2011/92 treba tumačiti na način da mu se ne protivi to da pojedinačno ispitivanje iz članka 4. stavka 2. točke (a) te direktive prvi put provodi sud koji ima nadležnost za izdavanje odobrenja, kako je predviđena u članku 1. stavku 2. točki (c) navedene direktive. Međutim, pojedinac koji je dio „zainteresirane javnosti” u smislu članka 1. stavka 2. točke (e) Direktive 2011/92 i ispunjava kriterije koje nacionalno pravo predviđa vezano uz „dovoljan interes” ili eventualno „povredu prava”, navedene u tom članku 11., mora imati mogućnost osporavanja, pred nekim drugim sudskim tijelom ili eventualno nekim drugim neovisnim i nepristranim tijelom ustanovljenim na temelju zakona, materijalne ili postupovne zakonitosti odluke kojom se utvrđuje da nije potrebno provoditi procjenu utjecaja na okoliš, koju bi donio takav sud.

Šesto pitanje

- 72 Šestim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita treba li Direktivu 2011/92 tumačiti na način da joj se protivi izdavanje, prije ili tijekom provedbe propisane procjene utjecaja na okoliš ili prije završetka pojedinačnog ispitivanja utjecaja na okoliš kojim treba utvrditi je li takva procjena potrebna, građevinske dozvole za pojedinačne projekte radova koji su dio širih projekata radova urbanističkog uređenja.
- 73 Austrijska vlada tvrdi da je to pitanje hipotetsko, a samim time i nedopušteno.
- 74 U tom pogledu, zaista je točno da, kao što to ističe austrijska vlada, sam sud koji je uputio zahtjev u njemu konkretno navodi da predmet „radova urbanističkog uređenja” i predmet „detaljnog projekta” – za koji bi se, prema mišljenju tog suda, mogla izdati i „prijevremena” građevinska dozvola – jesu jednaki. Osim toga, iz spisa kojim Sud raspolaže proizlazi da se zahtjev tužitelja iz glavnog postupka od 12. ožujka 2021., koji je doveo do spora iz glavnog postupka, odnosi na isti projekt na koji se odnosio i zahtjev za izdavanje građevinske dozvole od 30. studenoga 2018., a koji u osnovi odgovara opisu koji je sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku naveo u tom zahtjevu, u bitnome izloženom u točki 18. ove presude. Nadalje, u glavnom predmetu tužitelj iz glavnog postupka je po svemu sudeći zatražio izdavanje građevinske dozvole za taj projekt u cijelosti.
- 75 Međutim, sud koji je uputio zahtjev u svojem pitanju spominje „građevinske dozvole za pojedinačne radove koji su dio urbanističkog uređenja” te se u odluci o upućivanju zahtjeva poziva na argumentaciju tužitelja iz glavnog postupka da je u slučaju „radova urbanističkog uređenja”, bez obzira na to što cijeli projekt podliježe obvezi provođenja procjene utjecaja na okoliš, izdavanje odobrenja za pojedinačne građevinske mjere i dalje moguće. U tim okolnostima, ne može se isključiti mogućnost da taj sud na temelju austrijskog prava u očekivanju provedbe odredi, ovisno o slučaju, procjenu utjecaja na okoliš u smislu Direktive 2011/92 ili pojedinačno

ispitivanje kojim treba utvrditi je li ta procjena nužna, na temelju nadležnosti koja mu omogućuje da odobri takve pojedinačne radove, kao ni to da je zahtjev u tom smislu bio podnesen u okviru spora iz glavnog postupka.

- 76 Prema tome, budući da u skladu sa sudskom praksom na koju se podsjeća u točki 30. ove presude prethodna pitanja uživaju presumpciju relevantnosti, valja odgovoriti na šesto pitanje.
- 77 U skladu s člankom 2. stavkom 1. Direktive 2011/92, projekti koji mogu imati značajan utjecaj na okoliš trebaju podlijegati provođenju procjene u pogledu njihova učinka na okoliš prije izdavanja odobrenja.
- 78 Takvo pravilo podrazumijeva da se ispitivanje izravnih i neizravnih učinaka projekta na čimbenike iz članka 3. te direktive i na odnos između tih čimbenika u cijelosti i potpuno izvrši prije navedenog izdavanja (vidjeti u tom smislu presudu od 24. veljače 2022., *Namur-Est Environnement*, C-463/20, EU:C:2022:121, t. 58. i navedenu sudsku praksu).
- 79 Kao što je to Sud naglasio, činjenica da takvu procjenu treba prethodno izvršiti opravdava se potrebom da nadležno tijelo u postupku donošenja odluke što prije razmotri utjecaj na okoliš svih tehničkih procesa planiranja i odlučivanja kako bi se od samog početka izbjeglo stvaranje onečišćenja ili štetnih djelovanja, umjesto da se naknadno suzbijaju njihove posljedice (presuda od 31. svibnja 2018., *Komisija/Poljska*, C-526/16, neobjavljena, EU:C:2018:356, t. 75. i navedena sudska praksa).
- 80 Međutim, odobravanje građevinskih dozvola za pojedinačne radove koji su dio šireg projekta radova urbanističkog uređenja – prije nego što se utvrdi treba li potonji projekt podlijegati procjeni u skladu s člancima 5. do 10. Direktive 2011/92 i nego što ta procjena eventualno bude provedena – očito bi bilo u suprotnosti s tim zahtjevima i osnovnim ciljem koji oni odražavaju, a na koji se podsjeća u točki 37. ove presude.
- 81 Slijedom navedenih razmatranja, na šesto pitanje valja odgovoriti tako da Direktivu 2011/92 treba tumačiti na način da joj se protivi izdavanje, prije ili tijekom provedbe propisane procjene utjecaja na okoliš ili prije završetka pojedinačnog ispitivanja utjecaja na okoliš kojim treba utvrditi je li takva procjena potrebna, građevinske dozvole za pojedinačne projekte radova koji su dio širih projekata radova urbanističkog uređenja.

Troškovi

- 82 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 2. stavak 1., članak 4. stavak 2. točku (b), članak 4. stavak 3., Prilog II. točku 10. podtočku (b) i Prilog III. Direktivi 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, kako je izmijenjena Direktivom 2014/52/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014.,**

treba tumačiti na način da im se:

protivi nacionalni propis koji uvjetuje provođenje procjene utjecaja na okoliš „radova urbanističkog uređenja”, s jedne strane, prelaskom pragova površine od najmanje 15 ha te bruto površine zemljišta veće od 150 000 m² i, s druge strane, time da je riječ o urbanističkom projektu izgradnje višenamjenskog kompleksa, koji minimalno uključuje stambene i poslovne zgrade, pri čemu projekt uključuje i za to predviđene ceste i prateću infrastrukturu te ima gravitacijsko područje koje seže izvan zone koju taj projekt obuhvaća.

2. Članak 4. stavak 3. Direktive 2011/92, kako je izmijenjena Direktivom 2014/52,

treba tumačiti na način da:

u okviru pojedinačnog ispitivanja toga može li projekt imati značajan utjecaj na okoliš i treba li stoga podlijegati procjeni njegova učinka na okoliš, nadležno tijelo mora predmetni projekt ispitati u odnosu na sve kriterije za odabir nabrojene u Prilogu III. Direktivi 2011/92, kako je izmijenjena, kako bi se utvrdilo koji su kriteriji u konkretnom slučaju relevantni, a nakon toga mora te relevantne kriterije primijeniti na konkretnu situaciju.

3. Članak 11. Direktive 2011/92, kako je izmijenjena Direktivom 2014/52,

treba tumačiti na način da mu se:

ne protivi to da eventualno pojedinačno ispitivanje iz članka 4. stavka 2. točke (a) Direktive 2011/92, kako je izmijenjena, prvi put provodi sud koji ima nadležnost za izdavanje odobrenja, kako je predviđena u članku 1. stavku 2. točki (c) Direktive 2011/92, kako je izmijenjena.

Međutim, pojedinac koji je dio „zainteresirane javnosti” u smislu članka 1. stavka 2. točke (e) Direktive 2011/92, kako je izmijenjena, i ispunjava kriterije koje nacionalno pravo predviđa vezano uz „dovoljan interes” ili eventualno „povredu prava”, navedene u tom članku 11., mora imati mogućnost osporavanja, pred nekim drugim sudskim tijelom ili eventualno nekim drugim neovisnim i nepristranim tijelom ustanovljenim na temelju zakona, materijalne ili postupovne zakonitosti odluke kojom se utvrđuje da nije potrebno provoditi procjenu utjecaja na okoliš, koju bi donio takav sud.

4. Direktivu 2011/92, kako je izmijenjena Direktivom 2014/52,

treba tumačiti na način da joj se:

protivi izdavanje, prije ili tijekom provedbe propisane procjene utjecaja na okoliš ili prije završetka pojedinačnog ispitivanja utjecaja na okoliš kojim treba utvrditi je li takva procjena potrebna, građevinske dozvole za pojedinačne projekte radova koji su dio širih projekata radova urbanističkog uređenja.

Potpisi